

Світлана РАДЕЦЬКА,
orcid.org/0000-0001-7308-8179

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри галузевого перекладу та іноземних мов
Херсонського національного технічного університету
(Хмельницький, Україна) rad.svete1976@gmail.com*

СИНТЕТИЧНО-КОМПОЗИТНИЙ ХАРАКТЕР КІНОТЕРМІНОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена вивченню, аналізу і опису основних способів термінотворення на прикладі термінології кінематографу англійської мови. Одним з елементів культурного середовища, що є одночасно і результатом розвитку цивілізації, засобом фіксації її історії і одним із засобів її формування є мова, і перш за все спеціальна лексика – сукупність лексичних одиниць (в першу чергу термінів) спеціальних областей знання. Сфера кінематографу в останні роки зазнала інтенсивного розвитку (цей розвиток продовжується і сьогодні), а терміносистема цієї сфери викликає особливу увагу через специфіку процесів формування, функціонування та перекладу.

Характерною рисою для англійської мови є наявність термінів, що мають неоднакові значення в різних областях науки, техніки чи мистецтва, тобто являються омонімами, дослідження показало, що це характерно і для терміносистеми кіно. Кінематографічні терміни представлено двома структурними класами: монолексемними одиницями та термінологічними словосполученнями, з переважанням останніх. Розглянуто структурні особливості кінематографічних термінів та встановлено, що в мовах дослідження превалюють полілексемні термінологічні одиниці. Кінематографічні термінологічні словосполучення поділяються на дво- і багатоконпонентні. Двоконпонентні термінологічні словосполучення є найбільш поширеним структурним типом полілексемних кінематографічних термінів. Термінологічні словосполучення уточнюють поняття і сприяють подальшому структуруванню й деталізації термінологічної лексики.

Також, ми з'ясували, що більшість простих термінів утворені семантичними способами: розширення, звуження значення загальнонавживаного слова, метафоризація, метонімія. Найбільш поширеним способом морфологічного термінотворення є суфіксація. Синтаксичний спосіб утворення є найбільш продуктивним засобом поповнення термінологічної лексики.

Данні проведеного дослідження дають нам змогу простежити закономірності виникнення нових термінів та неологізмів у сфері кіномистецтва, їх розповсюдження у засобах масової інформації і подальше вживання пересічними громадянами, а також створюють підґрунтя для досліджень пов'язаних з визначенням еквівалентних та адекватних способів перекладу кінотермінології з англійської на українську мову.

Ключові слова: кінотермінологія, спеціальна лексика, запозичення, адаптація, терміноутворюючі елементи.

Svitlana RADETSKA,
orcid.org/0000-0001-7308-8179

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Translation and Foreign Languages
Kherson National Technical University
(Khmelnyskyi, Ukraine) rad.svete1976@gmail.com*

THE SYNTHETIC-COMPOSITE CHARACTER OF THE ENGLISH FIELD OF CINEMA TERMINOLOGY

The article is devoted to the study, analysis and description of the main methods of term formation on the example of the terminology of the English field of cinema terminology. One of the elements of the cultural environment, which is at the same time the result of the development of civilization, a means of recording its history and one of the means of its formation is language, and above all special vocabulary – a set of lexical units (primarily terms) of special areas of knowledge. In recent years, the field of cinematography has undergone intensive development (this development continues even today), and the terminology of this field attracts special attention due to the specificity of the processes of formation, functioning and translation.

A characteristic feature of the English language is the presence of terms that have different meanings in different fields of science, technology or art, that is, they are homonyms, the study showed that this is also characteristic of the field of cinema terminology system. These terms are represented by two structural classes: monolexic units and terminological phrases, with the predominance of the latter. The structural features of the field of cinema terms were considered and it

was established that polylexemic terminological units prevail in the language. Field of cinema terminological phrases are divided into two- and multi-component. Two-component terminological phrases are the most common structural type of polylexemic terms. Terminological phrases clarify concepts and contribute to further structuring and detailing of terminological vocabulary.

Also, we found out that most simple terms are formed by semantic methods: expansion, narrowing of the meaning of a commonly used word, metaphorization, metonymy. The most common way of morphological term formation is suffixation. The syntactic method of formation is the most productive means of replenishing the term vocabulary.

The data of the conducted research allow us to trace the regularities of the emergence of common terms and neologisms in the field of cinema, their distribution in mass media and their further use by ordinary citizens, as well as create a basis for research related to the definition of equivalent and adequate ways of translating the field of cinema terminology from the English into the Ukrainian language.

Key words: field of cinema terminology, special vocabulary, borrowing, adaptation, term-forming elements.

Постановка проблеми. Динамічний розвиток науки неминує супроводжується появою нових спеціальних слів, а збільшення ролі науки в житті суспільства обумовлює зростання значущості термінології в мові. Бурхливе зростання науково-технічних знань в наші дні стало результатом того, що понад 90% нових слів, що з'являються в сучасних мовах, становить спеціальна лексика. Прискорений темп накопичення нових термінів призводить до необхідності їх упорядкування і систематизації, що є головним завданням термінології.

Сфера кінематографу в останні роки зазнала інтенсивного розвитку, цей розвиток продовжується і сьогодні. Незважаючи на те що терміносистема кіно в сучасному її вигляді є усталеною складовою словникового складу мови, проблеми виникають якраз при спробі встановити її межі і визначити основні компоненти. Відбувається це через те, що область кінематографії є комплексною міждисциплінарною сферою, що включає в себе: кіно як вид мистецтва (кіномистецтво), його теорію і історію (кінознавство), кіномову, область кінооповіді і нарратології, професійну сферу діяльності і технічну сторону процесу створення фільму (кіноіндустрія), кіножурналістик, тощо. Протягом історичного розвитку кінематографу і його дотичних сфер, відбувалися чималі зміни і в мовній царині, що часто супроводжувалися деякою плутаниною в термінології.

Аналіз досліджень. Питання дослідження кінотермінології, способів їх творення та функціонування є у фокусі досліджень багатьох мовознавців та лінгвістів: Балабан Т., Василяко І., Демчук Т., Лоскутова Н., Миславський В., Brown В., Hoser Т. та інших, але зважаючи на невід'ємність сфери кіно від засобів масової інформації, що робить її термінологію широко вживаною як професіоналами так і широкими прошарками людей, дає право вважати тему нашої статті надзвичайно актуальною.

Метою написання нашої статті є висвітлення результатів цілісного та ґрунтового лінгвокультурологічного та структурно-семантич-

ного вивчення кінотермінології англійської мови, з ціллю упорядкування та подальшого аналізу на предмет еквівалентного та адекватного відтворення при перекладі.

Виклад основного матеріалу. Розпочати можна з невизначеності найменування самої досліджуваної області. У кінотеорії поняття кіномови формально має вузьке значення, яке, за допомогою застосування методів структурної лінгвістики вкладає в уявлення поняття про художні засоби кінематографії. Проте поняття кіномова, мова кіно або мова кінематографії використовуються в теорії кіно і по відношенню до системи прийомів художньої виразності, засобів організації оповіді на екрані, де окремі технічні прийоми створення фільму часто прирівнюються до мовних одиниць. Для більш точної орієнтації в тексті для найменування досліджуваної області в даній статті ми будемо використовувати словосполучення кінотермінологія, що включає всю велику діяльність по створенню кіно в позначений відрізок часу, тобто як технічну, так і художню, а також теоретичну сфери початкового етапу розвитку кінематографа.

Примітно, що подібне узагальнення окремих областей в одну загальну систему понять і термінів характерне і для існуючих словників кінолексики. Представлені словники включають в себе як художні, так і технічні терміни, а також поняття, що стосуються кіноіндустрії та загальної історії медійного мистецтва, що говорить про багатосторонній характер кінолексики, вивчення якої вимагає звернення до термінів з різних областей кінематографії.

Під термінологією розуміється сукупність лексичних одиниць (поняття, назви) певної галузі знання. Термін при цьому є точним позначенням конкретного поняття спеціальної області, до якої належать наука, мистецтво, техніка, суспільне життя і т. п. (Романова, 2011: 57). Вхідження в систему термінів певною мірою замінює йому контекст вживання. Система термінів є одночасно підсистемою лексики спільного вживання, володіючи якістю однозначності. Говорячи про кіно,

слід зазначити, що мова йде про термінологію в сфері функціонування – певний словниковий склад фіксується при вивченні мови монографій, історичних документів, різних текстів, присвячених даних галузі культури.

Незважаючи на те що термінологія кіно є підсистемою термінології мистецтвознавства, при її формуванні відзначаються деякі відмінності. Перш за все, кіно традиційно є синтетичним мистецтвом, здатним «втягувати в себе найрізноманітніші типи семіозиса і організовувати їх в єдину систему» (Brown, 2001: 63), тобто мистецтвом, специфіка якого «визначається своєрідністю адаптації і з'єднанням воедино ознак інших мистецтв» (Brown, 2012: 84). Адаптація і з'єднання належать, однак, не тільки до кіно як мистецтва і формування його специфічної мови, а й до сфери найменування нових понять і слів, що виникали в новій соціокультурній галузі.

При класифікації величезної кількості термінів, що належать до галузі кінематографії з урахуванням сфери їх функціонування, виділяються терміни, пов'язані: до кіноіндустрії і процесу створення фільму (назви професій, предметів, явищ і дій в кінопроцесі ін.), до кінознавства і кінотеорії (пояснення природи кінематографа і функціонування художніх прийомів на екрані), до сторони дослідження фільму як категорії мистецтва (кінооповідь і нарратологія, конструкції фіктивного простору, визначення жанру і ін.). Дана класифікація, що представляє синхронний аналіз термінології, зосереджується на існуючій мовній системі, включаючи в себе назви різних сфер діяльності, об'єднаних предметом їх формування.

Інакше виглядає класифікація, заснована на історичному походженні термінологічного словника кіно (Миславський, 2007: 57), термінологічний апарат кінознавства знаходиться в динамічному стані, поповнюючись за стабільними принципами. Виділяють чотири словникових фонди в рамках кіно термінології:

1. Природна мова – сюди відносять словниковий фонд на емпіричному рівні (перш за все кінокритики); значення і поняття природної мови набувають термінологічний характер при їх використанні в відношенні кінематографії. Згодом такі вирази втрачають семантичну багатозначність і набувають моносемічність в межах свого термінологічного поля.

2. Категоріально-понятійний апарат класичного мистецтвознавства та естетики – сюди відносять терміни, запозичені зі словника загального мистецтвознавства, часто виділені із загального значення додаванням «кіно» до існуючого терміну.

3. Термінологія інших дисциплін, зокрема, запозичення понять з лінгвістики, чий термін «морфема» визначив використання терміна «кінема».

4. Експлікація власних кінознавчих термінів – уточнення понять з більш загальним значенням, закріплення їх нових значень в нових термінах і поняттях. На ранньому етапі виникнення нового феномена слід також врахувати роль запозичень з наступною зміною їх зовнішньої форми, в більшості випадків при збереженні вихідного значення.

Характерною рисою розвитку термінології кіно є також запозичення різних термінів з існуючих на той момент областей мистецтва з уточненням «кіно» вихідного поняття. Незважаючи на те, що кінематограф на ранньому етапі свого існування належав швидше до «низького» типу розваг (в порівнянні з театральним мистецтвом) і спочатку фігурував у вигляді нової форми атракціону, своєю лексику майбутнє кіномистецтво черпало багато в чому з області театру. Схожість з театром, перш за все, ґрунтувалася на візуальній схожості – кінопроекції показувалися в темному залі без світла, публіка сиділа перед екраном, як глядачі в театрі перед сценою. До даної групи слів належать назви професій (*director, actor, actress*), місць показу (*theater*) і самих показів (*performance*) за допомогою додавання «кіно» до згаданих термінів: *кінорежисер, кіноактор, кіноактриса, кіно-театр, кіноспектакль* (раніше частіше писалися через дефіс, пізніше, можливо після становлення терміна в мові, – разом). Технічні терміни кінематографія запозичила з фотографії, так як сам процес зйомки рухомих картин був дуже близький фотозйомці.

Розвиток лексики кіно відображає і сам процес розвитку кінематографії – тоді як на ранніх етапах її розвитку для лексики властива часта синонімія, що є характерною ознакою самого формування терміносистеми (Демчук, 2017) з розвитком кінематографії та зміною її статусу в суспільстві тенденція до синонімії поступово зникає, спостерігається більш точне співвіднесення поняття і його словесного позначення. Це свідчить не тільки про зміцнення нових слів і понять як в загальній, так і згодом в спеціальній лексиці мови, а й про затвердження нового феномена кіно в суспільстві і його статусу і офіційного положення в культурі. З поширенням та розвитком кінематографії пропадає потреба пояснення нових слів, затверджуються певні найменування для різних явищ, які поступово входять у словниковий склад мови.

Спосіб формування кінотермінології відображає, таким чином, саму природу кіномистецтва, що є мистецтвом синтетичним. Так само як і кінематографія, що виникла синтезом літератури, теа-

тру, образотворчого мистецтва та музики, несе в собі елементи всіх його складових, так і лексичний її склад відображає тенденції її формування та міжнародний характер. Вивчення термінології в історичній перспективі, на думку багатьох лінгвістів, дає більш чітке уявлення про способи, характер і особливості формування спеціальної лексики, що крім спостереження за історичним процесом її розвитку надає інформацію про подальші тенденції в термінології даної сфери і про її сучасний стан (Портал, 2020). При порівняльному вивченні певних тимчасових інтервалів терміносистем можна виділити різні етапи їх становлення, а в деяких випадках – навіть зрозуміти причину певних змін.

Жодна інша термінологічна система не ввібрала в себе стільки термінів з інших термінологічних сфер, як кінематографічна, оскільки жодна інша галузь науки та техніки не використовувала так інтенсивно досягнення усіх інших галузей знання, що й зумовило розмаїття її термінів. Великий вплив на розвиток кінематографічної термінології здійснила літературознавча термінологія (*movie novel – кіноповість, biopic – бібліографічний фільм, film comedy – кінокомедія, cinema anthology – кіноантологія*). Помітний вплив на кінотермінологію здійснила й театральна термінологія, що зумовлено близькістю кіномистецтва та театального мистецтва (*playing actor – граючий актор, comedy – комедія, melodrama – мелодрама, historical drama – історична драма*) та інші.

Отже, термінологія кіно, як і будь-яка термінологія нової галузі людської діяльності, формувалася поступово і виявляла риси, характерні для виникнення термінології на ранньому етапі – головним чином недостатню термінологічність. Виникнення термінів в новій галузі також характеризувалося особливою штучністю і свідомою логічною раціональністю, що властиво для виникнення нових терміносистем (Василяйко, 2013). Протягом поступального процесу розвитку нової галузі та його неминучого зв'язку з живим процесом розвитку мови зміни відбуваються і на рівні її лексичного складу.

Говорячи про структурні характеристики англійських кінематографічних термінів, науковці відмічають високу продуктивність і регулярну повторюваність використання певних терміноутворюючих елементів та формування певного термінологічного словотвірного фонду. Залежно від того, які з мовних засобів беруть участь у термінотворенні, кінематографічні терміни можна поділити на три типи: терміни-прості слова

(*tape – кіноплівка, cast – склад акторів, shot – кадр, projector – проектор, montage – монтаж*); терміни-складні слова: (*screenwriter – сценарист, cinematographer – режисер-оператор, newsreel – кіножурнал, melodrama – мелодрама*); терміни-словосполучення (*film-editor – редактор фільму, set decorator – художник з декорації, sound editor – звукорежисер, film cut – остаточний монтаж*). Серед монокомпонентних одиниць термінологічної кінематографічної лексики виокремлюються:

1) іменники (N) (*mystery, cast, reel, assemble, film, caption, shot, subtitles*);

2) прикметники (Adj) (*visual, black, white, lead*);

3) дієслова (V) (*to dub, to shoot, to cut, assemble, to cast*);

4) герундії та віддієслівні іменники (Ger., Nn.) (*dubbing, casting*).

Поповнення складу кінотермінів англійської мови відбувається за рахунок наступних процесів:

1) суфіксації: -er / -or (*cinematographer – режисер-оператор, filmmaker – кіновиробник, exhibitor – особа, що організовує показ фільму*), -ing (*shooting – зйомка, dubbing – дублювання, casting – кастинг, відбір актерів*), -ion (*action – екшн, pincushion – спотворення зображення в формі увігнутих країв, transition – перехід від однієї сцени до іншої*);

2) префіксації: non- (*non-cinema – альтернативний програмний матеріал, що демонструється в кінотеатрах в додаток до кінофільмів, non-synchronized – звук, що відтворюється в кінотеатрах звичайно з компакт-диска, коли кінофільм не демонструється*); sub- (*subtitles – субтитри, subtractive – субтрактивний*), super- (*superfilm – суперфільм, superadditivity – супер-аддитивність, supervisory frame – супервизорний кадр*), pre- (*prescore – робити звукозапис до зйомки, pre-production – допостановочний, prequel – передісторія фільму*).

У сфері загальноновживаних англійських кінематографічних термінів кількість багатокомпонентних одиниць перебільшує кількість однокомпонентних термінів. Отже, англійська кінематографічна термінологія тяжіє до створення багатокомпонентних термінів, що передають складну внутрішню співвіднесеність галузевих понять, їхню багатоаспектність і постійну структуризацію. Таким чином, багатокомпонентні терміни відображають широкий загальномовний процес утворення найбільш вмотивованих і точних найменувань, а також сприяють подальшій деталізації термінів.

У межах багатокомпонентних лексичних одиниць, виокремлених у сфері кінематографічної термінології, спостерігається наступна кореляція:

1) Adj (Part.) + N (*silent film, animated film, rough cut, talking pictures, black-and-white film, celluloid film, long shot, visual editor, medium shot, editing room, shooting schedule*);

2) N + N (*sound track, motion picture, director's cut, film editor, film clip, feature film*);

3) N + prep + N (*director of photography, credits, subtitles of the film*);

4) V + N, V + (Adj.) + Ger. (*to shoot, to make a film, to change a film, to cast a film, to make a (sound-) recording*). Найінтенсивніше поповнення термінологічного складу кінолексики англійської мови відбувається зараз за рахунок словоскладання.

Отже, композити в корпусі досліджуваних термінодиниць складають більшу їх частину. Утворені шляхом складання повних основ, такі термінологічні одиниці у більшості представлені іменниками. Ця група привертає увагу своїми номінативними поєднаннями, що знаходяться на межі між складним словом та словоскладанням. До цієї групи належать двокопонтні комплекси, утворені за моделями N^1+N^2 , наприклад: *set construction, production designer, storyboard artist, short's perspective*; номінативні аналітичні комплекси, утворені за моделями Adj / Part + N – *major production, final cut, edited scenes*. Зауважимо, що зазначені вище номінативні моделі в цілому називають певний предмет, що має свої диференціальні ознаки у межах визначеного класу предметів, а взятий ізольовано другий член даного номінативного комплексу позначає цей самий предмет у якості представника всього класу.

Висновки. Термінологія будь-якої галузі знань є упорядкованою системою термінів, її ознаками вважаються структурованість, усталеність, кодифікованість. Отже, кінематографічна термінологія системно організована, ієрархічно структурована; вона вирізняється цілісністю і унормованістю.

В статті під кінотермінологією розуміємо сукупність термінів на позначення кола понять кінематографічної галузі, що описує діяльність щодо створення рухомих зображень і вміщує у собі поняття кіномистецтва й кіноіндустрії. Це сформована система кінематографічних термінологічних одиниць, що не припинила свого розвитку, та яка підпорядковується дії основних законів національної мови. Кінематографічна термінологія має ознаки, властиві літературній мові, а також свої специфічні риси, і таким чином сприяє професійній комунікації.

Проведений семантичний аналіз дозволяє виділити наступні базові групи термінів в англійській мові: 1) назви професій кінематографа; 2) жанри і піджанри фільмів; 3) терміни, що стосуються зйомки; 4) назви технічного оснащення; 5) назви організацій, пов'язаних з кінематографом.

Складні терміни, які переважають в кінотермінології, дозволяють із більшим ступенем наочності показати відношення між окремими кінематографічними поняттями. Термінологічні словосполучення уточнюють поняття і сприяють подальшому структуруванню й деталізації термінологічної лексики. Саме тому у сучасній кінематографічній термінології англійської мови важливе місце належить термінам-словосполученням, що позначають окремі поняття галузі й передають їх складну внутрішню співвіднесеність і багатоаспектність.

Отже, кінотермінологія англійської мови постійно розвивається та еволюціонує, що відображає суперечливий процес становлення та розвитку кіномистецтва з одного боку, та процес якісної зміни кінематографічної термінології, з іншого. Подальші дослідження кінотерміносистеми англійської мови будуть сприяти розумінню особливостей її розвитку та внормуванню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабан Т. Дещо про транскрипцію, транслітерацію і переклади американо-англійських термінів. *Проблеми української термінології: матеріали 5-ї Міжнар. наук. конф.* Львів : НУ «Львівська політехніка», 1998. С. 105–107.
2. Василяйко І. Ю. Структурно-семантичні особливості термінів-словосполучень у сучасній українській термінології кіномистецтва. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2013. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/22770/1/19-82-86.pdf>.
3. Демчук Т. Г. Генеза англійських термінів, що позначають жанри та піджанри кіно. Вінниця : Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2017. URL: <http://journals.donnu.edu.ua/index.php/apv/article/download/4898/4928>
4. Лоскутова Н. М. Кінематографічна термінологія : структура та семантика (на матеріалі французької та української мов): дисс. ... канд. філол. наук. : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство»; Одеса. міжн. гуман. ун-т. Одеса, 2016. 339 с.
5. Миславський В. Н. Кінословник. Терміни, визначення, жаргонізми. Харків : 2007. 328 с.
6. Романова О. О. Спеціальна лексика української мови як об'єкт лінгвістичного дослідження: термін і номен. *Термінологічний вісник*: зб. наук. праць. Київ: ІУМ НАНУ, 2011. Вип. 1. С. 55–62.
7. Brown V. *Cinematography: Theory and Practice*. N. Y.: Focal Press, 2001. 366 p.
8. Brown V. *Cinematography: Theory and Practice. Image Making for Cinematographers and Directors*. 2nd ed. Oxford: Elsevier, 2012. 385 p.

9. Hoser T. Introduction to Cinematography: Learning Through Practice. L. : Routledge, 2018. 416 p.
10. The Internet Movie Database's online film glossary. URL: <http://www.imdb.com/Glossary>.
11. Film Terms Glossary (illustrated). URL: <http://www.filmsite.org/filmterms.html>
12. Національний кінопортал «Кінострічка.com». URL: <http://kinostrichka.com>.

REFERENCES

1. Balaban T. Deshho pro transkrypciju, transliteraciju i perekłady amerykano-anghlijsjkykh terminiv [Something about transcription, transliteration and translation of American-English terms] Problemy ukrajinsjkoji terminologhiji : materialy 5-ji Mizhnar. nauk. konf. Ljviv: NU «Ljvivsjka politekhnika» 1998. pp. 105–107 [in Ukrainian].
2. Vasylyaiko I. Yu. Strukturno-semantychni osoblyvosti terminiv-slovopoluchenj u suchasnij ukrajinsjkij terminologhiji kinomystectva. [Structural and semantic features of terms-phrases in modern Ukrainian cinema terminology]. Ljviv : Ljvivsjkyj nacionaljnij universytet imeni Ivana Franka, 2013. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/22770/1/19-82-86.pdf> [in Ukrainian].
3. Demchuk T. G. Geneza anghlomovnykh terminiv, shho poznachajutj zhanry ta pidzhanry kino. [Genesis of English terms denoting genres and subgenres of cinema]. Vinnycja: Donecjkij nacionaljnij universytet imeni Vasylja Stusa, 2017. URL: <http://journals.donnu.edu.ua/index.php/apv/article/download/4898/4928> [in Ukrainian].
4. Loskutova N. M. Kinematoghrafichna terminologhija : struktura ta semantyka (na materiali francuzjkoji ta ukrajinsjkoji mov) [Cinematographic terminology: structure and semantics (based on the material of French and Ukrainian languages) : dyss. ... kand. filol. nauk. : spec. 10.02.17 «Porivnjajno-istorychne i typologhichne movoznavstvo»; Odesa. mizhn. ghuman. un-t. Odesa, 2016. 339 p. [in Ukrainian].
5. Myslavsky V. N. Kinoslovnyk. Terminy, vyznachennja, zhargonizmy. [Film Dictionary. Terms, definitions, jargonisms]. Kharkiv: 2007. 328 p. [in Ukrainian].
6. Romanova O. O. Specialjna leksyka ukrajinsjkoji movy jak ob'jekt linghivistychnogho doslidzhennja: termin i nomen [Special vocabulary of the Ukrainian language as an object of linguistic research: term and nomen] Terminologhichnyj visnyk: zb. nauk. pracj. Kyjiv: IUM NANU, 2011. Vol. 1. pp. 55–62. Terminologhichnyj visnyk: zb. nauk. pracj. Kyjiv: IUM NANU [in Ukrainian].
7. Brown B. Cinematography: Theory and Practice. N. Y.: Focal Press, 2001. 366 p.
8. Brown B. Cinematography: Theory and Practice. Image Making for Cinematographers and Directors. 2nd ed. Oxford: Elsevier, 2012. 385 p.
9. Hoser T. Introduction to Cinematography: Learning Through Practice. L. : Routledge, 2018. 416 p.
10. The Internet Movie Database's online film glossary. URL: <http://www.imdb.com/Glossary>.
11. Film Terms Glossary (illustrated). Access URL: <http://www.filmsite.org/filmterms.html>
12. Natsionalnyi kinoportal «Kinostrichka.com» [National film portal “Kinostrichka.com”]. Access URL: <http://kinostrichka.com>. [in Ukrainian].